

TÖRTÉNELEM

3. MINTAFELADATSOR

KÖZÉPSZINT

2015

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet

1143 Budapest, Szobránc u. 6-8.

Telefon: (+36-1) 235-7200

Fax: (+36-1) 235-7202

www.ofi.hu

SZÉCHENYI

2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Útmutató az írásbeli vizsgafeladatok javításához

Kérjük, hogy a dolgozatot a vizsgázó által használt színűtől eltérő színű tollal javítsa az alábbiak szerint:

1. Jó válasz	✓ + műveleti vagy tartalmi elem megjelölése
2. Hiány(osság)	√
3. Nem tartozik szorosan a megoldáshoz	[]
4. Felesleges, értékelhetetlen rész (áthúzás)	/
5. Súlyos hiba, tartalmi tévedés (aláhúzás)	_____
6. Értelmetlen szöveg, logikai problémák (aláhúzás)	=====
7. Nyelvhelyesség (aláhúzás)	-----
8. Durva helyesírási hiba (aláhúzás)	=====

(Durva helyesírási hiba:

- a mássalhangzók időtartamának hibás jelölése,
- az összeolvadás, a hasonulás és a kiesés hibás írásmódja,
- kis- és nagy kezdőbetű tévesztése (pl. Római Birodalom, Széchenyi, napóleoni, németországi),
- igekötős igék hibás egybe-, illetve különírása,
- a tagadószó egybeírása,
- az ly - j tévesztése.)

A feladatok alatt található téglalapok közül a bal oldaliban a feladatra adható maximális pontszám van, **a jobb oldali téglalapba kell beírni a tanuló által elért összes/teljes pontszámot.**

A feladatok egyes részeinek megoldásáért járó részpontszámokat is írja a dolgozat(ok)ra!

Csak a megoldási útmutatóban megadott/megfogalmazott válaszelemeket fogadja el, és az egyes feladatoknál feltüntetett pontozás szerint értékeljen! A megadott válaszelemektől eltérést lehetővé tevő feladatokra, feladatelemekre (pl. indoklás) és feladattípusokra a részletes megoldási útmutatóban külön utalás található.

I. A rövid feladatok javítása, értékelése

Értékelési alapelv, hogy a javítókulcsban szereplő válaszelemeket kell jó válaszként elfogadni.

Pontozás

Jó válasz/válaszelem: **0,5 vagy 1 pont** (a megoldókulcsban feltüntetettek szerint)

Rossz válasz: **0 pont**

Hiányzó válasz: **0 pont**

Azokra a feladatelemekre lehet 0,5 pontot adni, amelyeket a javítókulcs külön is megjelöl.

A megoldókulcsban megadott pontszám egy-egy eleme tovább már nem bontható.

Az egyes feladatrészek pontjainak összesítése során kapott pontszámot nem kell kerekíteni, lehet pl. 3,5 pont.

A több válaszelemből álló feladatok pontozása:

- ha 2 pont adható és két válaszelemet vár el a feladat, akkor minden egyes hibátlan válaszelemért 1-1 pont jár;
- ha 1 pont adható, és két válaszelemet vár el a feladat, akkor minden egyes hibátlan válaszelemért 0,5-0,5 pont jár.

A nem zárt végű feladatoknál (az indoklásoknál, szövegértelmezéseknél stb.) minden olyan megoldás elfogadható, amely tartalmilag megegyezik a megoldási útmutatóban szereplő válasszal. (Ezért ezeknél a feladatoknál a megoldások "pl."-lal kezdődnek.)

Azoknál a feladatoknál, ahol több válaszelem közül kell a jó megoldást kiválasztani (pl. igaz-hamis), az összes válaszelem aláhúzása, megjelölése esetén a válasz nem értékelhető. Ha egy feladat meghatározza az elem(ek) számát, és a vizsgázó ennél többet ír, akkor a beírás sorrendjében kell értékelni.

A megoldásokért az előírt maximális pontot meghaladó „jutalompont” nem adható.

Hibás vagy hiányzó válaszelemek miatt pontot levonni nem szabad.

A kerettantervekben szereplő személyek, topográfiai adatok és fogalmak csak pontos helyesírással értékelhetők.

Az egyszerű, rövid feladatok összpontszámát a feladatlap utolsó oldalán az összesítő táblázat megfelelő rovataiba be kell írni:

- ha ez az összpontszám egész szám, akkor az Összesen rovatba, majd megismételve az I. Elért pontszám egész számra kerekítve rovatba is;
- ha ez az összpontszám törtszám, akkor az Összesen rovatba, majd a matematika szabályai szerint egész számra kerekítve (pl. 23,5 pont kerekítve 24 pont) az I. Elért pontszám az egész számra kerekítve rovatba.

A javítókulcstól csak különösen indokolt esetben lehet eltérni.

Az eltérések okát a javítónak külön szöveges magyarázattal kell indokolnia.

II. A szöveges feladatok javítása, értékelése

1. A feladatválasztás

Összesen **két** feladat értékelhető:

- egy, az **egyetemes** történelemre vonatkozó **rövid** feladat és
- egy, a **magyar** történelemre vonatkozó **hosszú** feladat.

A két feladatnak **különböző korszakokra** kell vonatkoznia.

A feladatok értékelése a tanulók hibás feladatválasztása esetén:

- Ha a tanuló helytelenül választott a korszakok, a feladattípus stb. vonatkozásában, akkor azt a feladatát kell figyelmen kívül hagyni, amelyikben a kevesebb pontot érte el, így az összpontszám kiszámításánál a legkisebb pontveszteség éri.
- Ha a tanuló kettőnél több feladatba is belekezd, de nem jelöli egyértelműen a választását, akkor a legkisebb sorszámú megoldott feladattól indulva, a jó választás szabályai alapján emelkedő számsorrendben kell a feladatokat értékelni: vagy 13. és 16., vagy 14. és 15.

2. A feladatok értékelése

A feladatok értékelésében a következő szempontok a meghatározók:

- a) feladatmegértés,
- b) a követelményeknek (kompetenciák, tartalmak, kifejtettség) való megfelelés.

A szöveges feladatok értékelése a javítókulcs felhasználásával történik, amely tartalmazza a konkrét értékelési szempontokat és a műveleteket, valamint a hozzájuk rendelhető tartalmakat.

a) Útmutató a feladatmegértés pontozásához:

A feladatmegértés kapcsán a következő szempontokat kell figyelembe venni:

- A feladat (téma, korszak) azonosítása: a diák a megadott problémáról, témáról, korszakról ír-e?
- A témataratás, a lényeg kiemelése: lényegre törően, a feladatban felvetett problémára koncentráln-e?
- Tartalmi mélység, kifejtettség: megállapításai és következtetései mennyire összetettek, illetve relevánsak-e a probléma szempontjából?

- A műveleti sokszínűség és eredményesség: használja-e a megfelelő forrásokat, és tud-e lényeges megállapításokat, következtetéseket tenni?

A feladatok konkrét értékelésénél az első lépés annak eldöntése, hogy a feladatmegértésre adható 2 pontból elért-e a vizsgázó legalább 1 pontot, azaz van-e legalább egy jó megállapítása az adott kérdéstről. Ha nem, akkor a feladat összpontszáma csak 0 pont lehet.

b) A tartalmi elemek pontozása

A javítókulcsban az egyes kompetenciák (pl. idő- és térbeli tájékozódás, ismeretszerzés, a források használata stb.) alkalmazásához kapcsolódó műveleteket és a hozzájuk rendelhető tartalmi elemeket az adott szempont kezdőbetűjével jelöltük:

Szempont	Jel	Tartalmi elem jelölése
Ismeretszerzés, a források használata	F	F1., F2., F3. stb.
Kommunikáció és a szaknyelv alkalmazása	K	K1., K2., K3. stb.
Tájékozódás térben és időben	T	T1., T2., T3. stb.
Az eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	E	E1., E2., E3. stb.

Szoros összefüggés van az értékelési szempontok között, a műveletek csak a konkrét tartalmakon keresztül értelmezhetők és értékelhetők. Az értékelési útmutató tartalmazza a műveleti elemeket, de pontszám nem rendelődik hozzá. Egy tartalmi elem két részből tevődik össze: a rögzítésből és a következtetésből/megállapításból.

Általános szabályként az egyes tartalmak pontozásakor az alábbiakat kell érvényesíteni:

Egy-egy szempontelemhez/kompetenciához egy vagy több tartalmi elem is tartozhat. A tartalmi elemeknél szereplő példák (pl.) azt jelzik, hogy mely tartalmak fogadhatók el jó válaszként. Természetesen a tartalmi válaszelemeknél – különösképpen a felsorolásoknál és a következtetéseknel – másfajta jó kombináció is elfogadható, mint amit a javítókulcs tartalmaz! A javítókulcsban néhány tartalmi elemnél a „vagy” szóval elválasztva több válaszlehetőség is szerepel, mindez nem zárja ki, hogy más, jó tartalmi elemeket is elfogadjon az értékelő.

Az értékelés pontozása a **rövid esszé** esetében:

	Pontozás	
Feladatmegértés		2 pont
Tájékozódás térben és időben	T (tér és idő)	2 pont
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1. (általános és konkrét fogalmak) K2. (szerkesztettség, logikus felépítés, nyelvhelyesség, helyesírás)	4 pont
Ismeretszerzés, a források használata	F1. 1 rögzítés + 2 megállapítás	3 pont
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	E1. 1 rögzítés + 2 megállapítás E2. 1 rögzítés + 2 megállapítás	6 pont
Összesen		17 pont

Az értékelés pontozása a **hosszú esszé** esetében:

	Pontozás	
Feladatmegértés		2 pont
Tájékozódás térben és időben	T1. (idő) T2. (tér)	4 pont
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1. (általános fogalmak) K2. (konkrét fogalmak) K3. (szerkesztettség, logikus felépítés, nyelvhelyesség, helyesírás)	6 pont
Ismeretszerzés, a források használata	F1. 1 rögzítés + 2 megállapítás F2. 1 rögzítés + 2 megállapítás F3. 1 rögzítés + 2 megállapítás	9 pont
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	E1. 1 rögzítés + 2 megállapítás E2. 1 rögzítés + 2 megállapítás E3. 1 rögzítés + 2 megállapítás E4. 1 rögzítés + 2 megállapítás	12 pont
Összesen		33 pont

A „Tartalmi elemek” (F1., F2., F3., K1., K2. stb.) pontozása

Pont akkor adható, ha a válasz helyes adatot tartalmaz, az elemzés hivatkozik a forrásokra (szerzőre, szándékokra, körülményekre stb.), valamint jellemző, tipikus okot, következményt fogalmaz meg, és/vagy említ az eseményekhez kapcsolódó történelmi személyisége(ke)t.

Nem adható pont, ha nincsenek adatok, összefüggések, vagy ha teljesen hibás megállapítások vannak a megoldásban.

A javítás folyamán a javító tanár a jó válaszok/válaszelemek megjelölése (✓) mellett jelzi azt is a sor szélén, hogy mely szempont szerinti megoldáselemet értékelte: a szempont kezdőbetűje megszámozva szerepel (pl. F1., F2., F3. vagy K1., K2. stb.). Az értékelési útmutatóban be kell karikázni a megfelelő pontszámot.

Az esszénél a következőképpen kell eljárni ilyen esetben: E1. 1 rögzítés + 2 megállapítás

- Ha 1 rögzítés **vagy** 1 megállapítás történik, a jelölés: E
- Ha 1 rögzítés és 1 megállapítás történik, a jelölés: E1.
- Ha 1 rögzítés és 2 megállapítás történik, a jelölés: E1.

A tartalmi elemeknél szereplő példák (pl.) azt jelzik, hogy mely tartalmak fogadhatók el jó válaszként. Természetesen a tartalmi válaszelemeknél – különösképpen a felsorolásoknál és a következtetéseknel – másfajta jó kombináció is elfogadható, mint amit a javítókulcs tartalmaz! A javítókulcsban néhány tartalmi elemnél elválasztva több válaszlehetőség is szerepel (/), mindez nem zárja ki, hogy más, jó tartalmi elemeket is elfogadjon az értékelő.

3. A szöveges feladatok terjedelme

Fontos szövegalkotási kompetencia, hogy a vizsgázó a gondolatait az előre meghatározott terjedelem keretei között fejtsse ki. Indokolt esetben a kipontozott helyen megkezdett gondolat a lap üres helyein befejezhető, és az a válaszelem is értékelhető. Ez a rövid feladatoknál kb. 2-3 sort, a hosszú feladatoknál kb. 4-5 sort jelent.

4. A szöveges feladatok értékelésének javasolt menete

1. Tanulmányozza át a feladatok javítókulcsait!
2. Tekintse át az értékelési szempontsor mintáját!
3. Ellenőrizze a vizsgázó feladatválasztásait!
4. Legalább kétszer olvassa el a tanuló dolgozatát!
5. A javítókulcs elemei szerint állapítsa meg az egyes szempontok szerint elért pontszámot!
6. Állapítsa meg az összpontszámot!
7. Számítsa ki a két esszéfeladatban elért összesített vizsgapontszámot, majd írja be a feladatlap utolsó oldalán az összesítő táblázat megfelelő rovataiba!

I. RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK**1. feladat: A korai kereszténység.** *(Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)*

- a) Milánó
- b) (Kr. u.) 313-ban.
- c) Vallásszabadságot.
- d) Biztosította a császárok számára a keresztények támogatását. *(A válasz más megfogalmazásban is elfogadható. Más, a kérdésre adott helyes válasz is elfogadható.)*

2. feladat: A céhes ipar. *(Elemenként 0,5 pont, összesen 3 pont.)*

2. pont
15. pont
- „X”
2. pont (de az 1. is elfogadható)
- „X”
4. pont

3. feladat: Hunyadi Mátyás külpolitikája. *(Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)*

ÁLLÍTÁS	MÁTYÁS- RA IGAZ	FRIGYES- RE IGAZ	MIND- KETTŐRE IGAZ	EGYIKRE SEM IGAZ
a) 80 ezer aranyat kénytelen fizetni.	X			
b) Magyar királynak nevezheti magát.			X	
c) A megállapodás előtt a korona a birtokában volt.		X		
d) Fia lesz a következő magyar király.				X

4. feladat: A reformáció. (Összesen 4 pont.)a-f) *Elemenként 0,5 pont.*

	I. (prédikátor)	II. (fő tanítás)	III. (forrás)
Evangélikus	a) 2.	c) 1.	e) 2.
Református	b) 1.	d) 3.	f) 3.

g) 1517-ben (1 pont.)**5. feladat: Erdély közigazgatási egységei. (Elemenként 1 pont, összesen 3 pont.)**

Térképi színezés	Közigazgatási egység
Világos árnyalat	a) magyar megyék vagy megyék
Sötétebb árnyalat	b) szász székek vagy székek
Legsötétebb árnyalat	c) székely székek vagy székek

6. feladat: Az ipari forradalmak. (Összesen 4 pont.)

a)-c) 1., 2., 5.

d)-f) 3., 4., 6. (Elemenként 0,5 pont, összesen 3 pont.)

A számok sorrendje mindegy.

g) Lehetséges jó válaszok: Watt, Puskás Tivadar, Hargreaves, Bell, Ford, Fulton, Zeppelin (bármelyik név elfogadható, a vezetéknev elégendő, 1 pont).

7. feladat: A jobbágykérdés a XVIII-XIX. században. (Elemenként 1 pont, összesen 5 pont.)

1.	2.	3.	4.	5.
a) F)	b) B)	c) A)	d) E)	e) C)

8. feladat: Az első világháború jellege. (Elemenként 1 pont, összesen 5 pont.)

- a) álló vagy állás
- b) Verdun
- c) nagy
- d) hátország
- e) jegyrendszer

9. Magyarország a második világháború idején. (Elemenként 1 pont, összesen 7 pont.)

- a) bizalmatlanság (más, hasonló jelentésű kifejezés is elfogadható)
- b) a szövetségesek fogják megnyerni a háborút vagy a németek hamar kimerülnek (más, hasonló jelentésű kifejezés is elfogadható)
- c) kiugrási kísérlet
- d) nyilasok
- e) a magyar kormány a németek vereségére számít
- f) Magyarország németekkel való háborús szövetsége ingatag (más, hasonló jelentésű kifejezés is elfogadható, a sorrend mindegy)
- g) 3.

10. A jelenkor népesedési folyamatai. *(Elemenként 1 pont, összesen 5 pont.)*

- a) Ázsia
- b) Európa
- c) Afrika
- d) 2. az ipari forradalom
- e) Afrika, Ázsia, Latin-Amerika *(a három kontinens(rész) együttes megnevezéséért adható 1 pont)*

11. A magyarországi rendszerváltozás. *(Összesen 3 pont.)*

- a) Békés átmenet. *(1 pont.)*
- b) Alkotmánybíróság. *(1 pont.)*
- c) FKGP
- d) KDNP *(A c)–d) válaszok felcserélhetőek; a rövidítések elegendőek.) (Elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont.)*

12. Munkaügyi ismeretek. *(Elemenként 0,5 pont, összesen 3 pont.)***A munkáltató köteles:**

- a biztonságos munkavégzés feltételeit megteremteni;
- a munkaszerződésben szereplő munkabért kifizetni;
- a munkavállaló számára előírt szabadságot biztosítani.

A munkavállaló köteles:

- munkáját a tőle elvárható szakértelemmel ellátni;
- a munkáltató által kijelölt továbbképzésen részt venni;
- munkáját személyesen ellátni.

A feladat értékelésénél nem elegendő a kulcsszavak beírása a táblázatba, egész mondatokká kell azokat formálni.

Minden, tartalmilag helyes válasz elfogadható.

II. SZÖVEGES, KIFEJTENDŐ FELADATOK

13. Az angol alkotmányos monarchia. (rövid)

Műveletek, tartalmak		Pont		
Feladatmegértés	A vizsgázó válasza feltárja a XVII-XVIII. századi angol alkotmányos monarchia működésének alapelveit, és kitér a felvilágosodás gondolatainak megjelenítésére is.	0–2		
	A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggésekre utal (pl. az alkotmányos monarchia hatalommegosztásra épülő rendszer).	0	1	2
Tájékozódás térben és időben	A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi, és tesz egy-egy helyes megállapítást a téma térbeli és időbeli helyének jelentőségére vonatkoztatva.	0–2		
	T.1. Rögzíti, hogy a Jognyilatkozatot 1689-ben fogadták el <i> vagy </i> hogy a Jognyilatkozat lezárta az angol polgári forradalmat. T.2. Rögzíti a téma valamely térbeli vonatkozását (pl. Angliában jött létre először az alkotmányos monarchia kormányformája.)	0	1	2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	A vizsgázó helyesen használja a témához kapcsolódó általános , illetve konkrét fogalmakat.	0–4		
	K.1. Szakszerűen használja az alábbi általános és konkrét történelmi fogalmakat: kormány, király, parlament, Jognyilatkozat, hatalmi ágak, alkotmányos monarchia stb.	0	1	2
	K.2. A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0	1	2
Ismeretszerzés, a források használata	A vizsgázó a válaszába beépíti a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük.	0–3		
	F.1. Rögzíti pl. a legfontosabb intézmények egymáshoz való viszonyát (a törvényhozás megoszlik az uralkodó és a parlament között, a bíróságok függetlenek stb.), és ebből megállapítja , hogy az alkotmányos monarchia hatalommegosztásra épülő politikai rendszer.	Rögzít		
		0	1	
		Megállapított		
		0	1	2
Az eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	A vizsgázó feltárja az angol alkotmányos rendszer működésének az alapelveit.	0–6		
	E.1. Pl. rögzíti , hogy a királyság megmaradt, de a király politikai szerepe (fokozatosan) csökkent („a király uralkodik, de nem kormányoz”), és megállapítja , hogy ezzel párhuzamosan alakult ki a parlamentnek felelős kormányzás <i> vagy </i> erősödött meg a miniszterelnök szerepe.	Rögzít		
		0	1	
		Megállapított		
		0	1	2
	E.2. Pl. rögzíti , hogy a felvilágosodás tanításai közül érvényesül a népfelség elve és a hatalmi ágak szétválasztásának gondolata is, és megállapítja , hogy mind az angol, mind a francia felvilágosodás jeles alakjai között találunk olyan gondolkodókat, akik az alkotmányos monarchia működését tekintették ideálisnak.	Rögzít		
		0	1	
Megállapított				
	0	1	2	
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, az eseményeket alakító tényezők) pontozásánál is.</i>				
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM				
17				

14. Az antant (rövid)

Műveletek, tartalmak		Pont		
Feladatmegértés	A vizsgázó elsősorban az antant szövetségi politikáját elemzi . A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggésekre utal (pl. az antant területi ígéretei azokat az országokat sújtották, amelyek a központi hatalmakhoz csatlakoztak).	0–2		
		0	1	2
Tájékozódás térben és időben	A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi, és tesz egy-egy helyes megállapítást a téma térbeli és időbeli helyének jelentőségére vonatkoztatva. T.1. Rögzíti , hogy az első világháború 1914 és 1918 között zajlott. T.2. Rögzíti , hogy az antant területi ígéretei elsősorban Közép- és Délkelet-Európára vonatkoztak.	0–2		
		0	1	2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	A vizsgázó helyesen használja a témához kapcsolódó általános , illetve konkrét fogalmakat. K.1. Szakszerűen használja az alábbi általános és konkrét történelmi fogalmakat: háború, határ, szövetséges, antant, központi hatalmak stb. K.2. A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–4		
		0	1	2
		0	1	2
Ismeretszerzés, a források használata	A vizsgázó válaszába beépíti a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük. F.1. Az ábra és a szöveg összevetésével pl. felismeri , hogy az antant a szövetségeseinek jelentős területi ígéreteket tett, és megállapítja , hogy az ígéreteiért cserébe az azonnali hadba lépést és a központi hatalmakkal való kapcsolatok teljes megszakítását várta el vagy rögzíti , hogy az antant 1915-16-ban Dél- és Délkelet-Európában igyekezett bővíteni a szövetségi rendszerét, és megállapítja , hogy ezzel többfrontos háború fenntartására kényszerítette a központi hatalmakat.	0–3		
		Rögzít		
		0	1	
		Megállapított		
Az eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	A vizsgázó feltárja az antant szövetséges politikájának az ellentmondásait és azok következményeit.	0–6		
		Rögzít		
	E.1. Pl. rögzíti , hogy a területi igények és a terjeszkedési elképzelések gyakran egybeestek, és megállapítja , hogy ez már a háború alatt feszültségeket eredményezett a szövetségben belül.	0	1	
		Megállapított		
	E.2. Pl. rögzíti , hogy a háború utáni rendezés a titkos, diplomáciai szerződések ellenére sem biztosította az ígért területek egy részét (pl. Olaszország), és megállapítja , hogy ez újabb konfliktusok kialakulásához vezetett vagy az egykori szövetségesek szembefordultak egymással.	0	1	2
		Rögzít		
		0	1	
Megállapított				
	0	1	2	
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, az eseményeket alakító tényezők) pontozásánál is.</i>				
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM				
17				

15. Károly Róbert gazdaságpolitikája (hosszú)

Műveletek, tartalmak		Pont		
Feladatmegértés	A vizsgázó bemutatja Károly Róbertnek a nemesfémányászat fellendítésére tett intézkedéseit és a reform bevezetésének szükségességét és következményeit.	0–2		
	A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggésekre utal (pl. a nemesfémányászat fellendítése az alapja a regálé jellegű bevételek növelésének). A vizsgázó a válaszában kitér más gazdaságpolitikai intézkedésekre is (pl. a harmincadvám bevezetésére).	0	1	2
Tájékozódás térben és időben	A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi, és tesz egy-egy helyes megállapítást a Károly Róbert-korabeli Magyarország térbeli és időbeli helyének jelentőségére vonatkoztatva.	0–4		
	T.1. Rögzíti, hogy Károly Róbert 1308-1342 között uralkodott.	0	1	2
	T.2. Rögzíti a téma valamely térbeli vonatkozását (pl. utal arra, hogy Magyarország adta a XIV. századi Európa nemesfémkészletének túlnyomó részét <i>vagy</i> bemutatja a nemesfémányászat földrajzi elhelyezkedését.)	0	1	2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	A vizsgázó helyesen használja a témához kapcsolódó általános , illetve konkrét fogalmakat.	0–6		
	K.1. Szakszerűen használja az alábbi általános történelmi fogalmakat: pl. reform, bevétel, adó, bányászat stb.	0	1	2
	K.2. Használja a témához tartozó konkrét szakkifejezéseket (pl. regálé, kapuadó, harmincadvám, aranyforint, monopólium stb.).	0	1	2
	K.3. A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0	1	2
Ismeretszerzés, a források használata	A vizsgázó a válaszába beépíti a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük.	0–9		
	F.1. Pl. rögzíti , hogy az uralkodó a bányabér (urbura) harmadát átengedte a földbirtokosoknak, és megállapítja , hogy ezt a nemesfémányászat föllendítése érdekében tette <i>vagy</i> így tette érdekeltté a földbirtokosokat a bányák feltárásában.	Rögzít		
		0	1	
		Megállapított		
	0	1	2	
	F.2. Pl. rögzíti , hogy az uralkodó milyen feltételekkel vezette be a kapuadót (a jobbágyok fizették jobbágytelkenként évi 18 dénár összegben), és megállapítja , hogy a kieső kamarahasznát pótolta az új bevételi forrás <i>vagy</i> ez volt az első, a jobbágyok által fizetendő állami adó.	Rögzít		
		0	1	
		Megállapított		
	0	1	2	
	F.3. Pl. rögzíti az ábra alapján, hogy az uralkodó legnagyobb bevételi forrását a regáléjövödelmek jelentették, és megállapítja , hogy Károly Róbert idején a pénzgazdálkodás már országszerte elterjedté vált.	Rögzít		
0		1		
Megállapított				
0	1	2		
Az eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpon	A vizsgázó feltárja Károly Róbert gazdaságpolitikai intézkedéseinek a mozgatórugóit, és vizsgálja azok hatását.	0–12		
	E.1. Pl. rögzíti , hogy a XIII. században a királyi tulajdonban lévő birtokok magánföldesúri kézbe kerültek <i>vagy</i> a királyi hatalom meggyengült, és megállapítja , hogy ezáltal csökkentek az állami	Rögzít		
		0	1	
			Megállapított	

tú gondolkodás	bevételek.	t		
		0	1	2
	E.2. Pl. rögzíti , hogy a gazdasági reformok következményeképpen az állami bevételek növekedtek, és megállapítja , hogy ez a király számára lehetővé tette az uralkodói tekintély növekedését, a hatalmának a megerősítését.	Rögzít		
		0	1	
		Megállapít		
		0	1	2
	E.3. Pl. rögzíti a nemesfém-bányászati reformból következő valamelyik további uralkodói reformot (nemesfém-monopólium, értékálló aranyforint, kapuadó, vámok), és megállapítja , hogy a királyi hatalom a korábbi évtizedekhez képest stabilabb gazdasági alapokon állt.	Rögzít		
		0	1	
		Megállapít		
		0	1	2
	E.4. Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja az elemzését.	Rögzít		
		0	1	
		Megállapít		
	0	1	2	
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, az eseményeket alakító tényezők) pontozásánál is.</i>				
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM				
33				

16. Az ÁVH szerepe. (hosszú)

Műveletek, tartalmak		Pont		
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően az Államvédelmi Hatóság szerepét mutatja be a kommunista rendszer kiépítésében. A válasz lényegre törően ismerteti az ÁVH szerepét a diktatúra fenntartásában és működtetésében. Az elemzés feltárja, hogy a belügyi államvédelmi feladatok 1945-től kezdődően a kommunisták irányítása alá tartoztak, és működésük szinte a kezdetektől számos törvényteleniségről tanúskodik. A vizsgázó a válaszában felhasználja, értelmezi és összehasonlítja a forrásokat, azokból lényeges megállapításokat, következtetéseket fogalmaz meg.	0–2		
		0	1	2
Tájékozódás térben és időben	A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi, és tesz egy-egy helyes megállapítást az ÁVH szerepének témakörében.	0–4		
	T.1. Rögzíti , hogy a kommunista diktatúra kiépülésére 1945 után került sor.	0	1	2
	T.2. Rögzíti a téma valamely térbeli vonatkozását (pl. Magyarország a szovjet tömb része volt, az ÁVH központja Budapesten[esetleg említi, hogy az Andrássy u. 60-ban] volt).	0	1	2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	A vizsgázó helyesen használja a témához kapcsolódó általános , illetve konkrét fogalmakat.	0–6		
	K.1. Szakszerűen használja az alábbi általános fogalmakat: pl. diktatúra, kommunista, igazságszolgáltatás stb.	0	1	2
	K.2. Használja a témához tartozó konkrét szakkifejezéseket (pl. koncepció, egypártrendszer, ÁVH, besúgóhálózat, ügynök stb.).	0	1	2
	K.3. A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0	1	2
Ismeretszerzés, a források használata	A vizsgázó a válaszába beépíti a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük.	0–9		
	F.1. Rögzít pl. egy lényeges tény az ábra vagy a kép alapján (pl. a proletárdiktatúra fenntartásában az ÁVH-nak kiemelkedő szerepe volt), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. e szervezet kezdettől fogva pártirányítás alatt és törvénytelenül működött).	Rögzít		
		0	1	
		Megállapított		
	0	1	2	
	F.2. Rögzíti pl. a szöveges források alapján, hogy a belügyi szervek beavatkoztak az egyszerű emberek életébe, és megállapítja , hogy ezt a párt az ellenségkép tudatos propagálásával segítette elő.	Rögzít		
		0	1	
		Megállapított		
	0	1	2	
	F.3. Rögzíti pl. a szöveges források alapján, hogy különös kegyetlenséggel folyt az ellenségnek kikiáltottak megtörése, vallomásra bírásra, és megállapítja , hogy az ÁVH lényegében önálló állammá nőtte ki magát, melyet csak a legfőbb pártvezetés ellenőrizhetett.	Rögzít		
0		1		
Megállapított				
0	1	2		
Az eseményeket alakító tényezők	A vizsgázó feltárja az ÁVH szerepét a kommunista diktatúra kiépülésében, és bemutatja, hogyan vált a korszak talán	0–12		

feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	leggyűlöltebb intézményévé.				
	E.1. Pl. rögzíti , hogy a diktatúrának elengedhetetlen „kelléke” volt az ÁVH, és megállapítja , hogy e szervezet működése nagymértékben hozzájárult a lakosság megfélemlítéséhez, a diktatúrával szembe fordulók elszigeteléséhez.	Rögzít	0	1	
		Megállapít			
			0	1	2
	E.2. Pl. rögzíti , hogy az ÁVH fontos szerepet töltött be a koncepciók elkészítésében, és megállapítja , hogy a feladatait jelentős mértékben a pártvezetés taktikai céljai is befolyásolták.	Rögzít	0	1	
		Megállapít			
			0	1	2
	E.3. Pl. rögzíti , hogy az ÁVH szovjet mintára és szovjet közreműködők segítségével működött, és megállapítja , hogy a lakosság körében ezért még ellenszenvesebbnek tűnt.	Rögzít	0	1	
		Megállapít			
			0	1	2
	E.4. Önálló ismereteivel , helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja az elemzését.	Rögzít	0	1	
		Megállapít			
			0	1	2
	<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, az eseményeket alakító tényezők) pontozásánál is.</i>				
	A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM				33